

NİĞDE İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
ÖLÇME DEĞERLENDİRME MERKEZİ

8. SINIFLAR KAZANIM DEĞERLENDİRME UYGULAMASI-2

- T. C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük

10 soru

Bu uygulama, Niğde İl Milli Eğitim Müdürlüğü Ölçme Değerlendirme Merkezi koordinesinde Abdülhamit Han Ortaokulu öğretmenlerinin katkıları ile oluşturulmuştur. Bu kitapçıkta soruların kullanım hakkı yazarlara aittir. Ticari amaçla kullanılması yasaktır.

PLANMA KOORDİNASYON

Niğde İl Milli Eğitim Müdürlüğü Ölçme Değerlendirme Merkezi

YAZARLAR

Ramazan KOYUNCU T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük

DİZGİ-MİZANPAJ

Hüseyin EKİNAY
Oğuz KOÇ

ÖLÇME DEĞERLENDİRME UZMANI

Erdem BODUROĞLU

REHBERLİK UZMANI

Oğuz KOÇ

T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük

1.

“Kumandanım Galiçya Ne Yana Düşer”

“.... 1916 Temmuzun 21. Günü güneş ufuktan yükselirken trenimiz istasyondan hareket etti. Ne bir yolcu edenimiz ne de bir mendil sallayanımız var. Mahzun değil fakat düşünceli olarak istasyonu terk ediyoruz. Kim bilir kaç kişi şu ismini bile yeni duyduğumuz Galiçya'dan tekrar ana yurduna dönecek, buraları görecek. Kara tren bütün sürati ile bizi bilmediğimiz meçhul diyarlara doğru çekip götürüyordu. Bir iki saat sonra Bulgar hududuna geldik. Meriç'i geçtik, ecnebi topraklarına ayak bastık. Balkan Harpleri'nin acısı henüz geçmemişti. Ne Bulgarlar bize ne biz Bulgarlar'a dost gözüyle bakamıyorduk. Ama müttefikimiz oldukları için iaşemizi temin ediyorlardı.”

21 Temmuz 1916
Mehmet Şevki Yazman

Türk askerinin Galiçya'ya gelmesi Alman ve Avusturya basınında geniş yer almıştır. Türk askerinin Çanakkale'de gösterdiği üstün kahramanlık ve başarıyı Galiçya'da da göstereceğine dair Türk askerlerinden övgüyle bahsedilmiştir.

Verilen metne göre aşağıdaki yorumlardan hangisi yanlıştır?

- A) Osmanlı askerleri toprakları dışında savaşa gitmiştir.
- B) Osmanlı Devleti Almanya ve Avusturya- Macaristan'la ittifak halindedir.
- C) Osmanlı Devleti kaybettiği Balkan topraklarını geri almak istemektedir.
- D) Türk askerlerinin Çanakkale Zaferi müttefiklerimiz tarafından bilinmektedir.

2. Mustafa Kemal'in idadi yıllarını geçirdiği Manastır, Osmanlı Devleti'nin Makedonya'daki stratejik öneme sahip askerî merkezlerinden biriydi. Mustafa Kemal, “Bana yeni bir ufuk açtı.” dediği Tarih Öğretmeni Mehmet Tevfik Bey'i Manastır Askerî İdadisinde okurken tanıdı. Vatan şairi Namık Kemal'in, Türkçülük akımının öncülerinden Mehmet Emin Yurdakul'un şiirlerini ve Aydınlanma Çağı düşünürlerinin eserlerini Manastır'daki öğrencilik yıllarında okudu. Böylece bir yandan Türk tarihi ve kültürü ile beslenirken diğer yandan akıl ve bilime dayalı düşünce sistemini kavradı. İleride Atatürkçü düşüncenin temelini oluşturacak olan ilke ve fikirlerini de yine aynı yıllarda belirlemeye başladı.

Metne göre Mustafa Kemal ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Fikir hayatının gelişmesinde Manastır şehrinin büyük bir önemi vardır.
- B) Manastır'daki gelişmeler Atatürkçü düşüncenin temellerinin oluşmasına katkı sağlamıştır.
- C) Fikirleri üzerinde etkili olan birçok kişiyi Manastır'da bulunduğu yıllarda tanımıştır.
- D) Manastır Askerî İdadisinde birçok başarıya imza atmıştır.

3.

Mustafa Kemal, antlaşmanın çok ağır şartlar içerdiği ve bağımsızlıkla bağdaşmayan bir antlaşma olduğu konusunda İstanbul Hükümeti'ni uyarmaya çalıştı. İngilizlerin İskenderun'a yönelmesi üzerine, emrindeki kuvvetlerle işgallere karşı koyma kararı alan Mustafa Kemal, İstanbul Hükümeti'nin tepkisiyle karşılaştı.

İstanbul Hükümeti, İngilizlerin ateşkes şartlarına göre hareket ettiğini, karşı koymak yerine ateşkesi bozmamak adına İskenderun'un teslim edilmesini istedi. Böylece 9 Kasım 1918'de İskenderun, İngilizler tarafından işgal edildi. Mustafa Kemal, yaşanan bu gelişmeler karşısında sadrozama çektiği telgrafla işgallere karşı tepkisini belirtmiştir. 13 Kasım 1918'de Mustafa Kemal, İstanbul'a geldiğinde Dolmabahçe Sarayı önlerinde demirli olan işgal donanmasını görünce: **"Geldikleri gibi giderler."** sözleriyle tepkisini gösterdi.

Mondros Ateşkes Anlaşması dört yıldır devam eden savaşı bitirdiği ve beklenen barışı getirdiği düşüncesiyle, İstanbul Hükümeti tarafından olumlu karşılandı. Sadrazam Ahmet İzzet Paşa, İttifak Devletleri'nde yer alan diğer devletlerle imzalanan ateşkeslerin koşullarına kıyasla Mondros'u olumlu bulduğunu açıklamıştır.

Mondros'tan sonra hükümette yaşanan iç karışıklıklar nedeniyle Ahmet İzzet Paşa Hükümeti istifa etti. Tefrik Paşa yeni hükümeti kurdu. Padişah anayasasının kendisine verdiği yetkiyi kullanarak Mebusan Meclisini dağıttı. İşgalcilerin baskıları karşısında Tefrik Paşa Hükümeti de padişaha istifasını sundu ve yerine İngilizleri destekleyen politikalar izleyen Damat Ferit Paşa Hükümeti kuruldu.

Halkın büyük bir çoğunluğu, başlayan işgallerle beraber İstanbul Hükümeti'nin tepkisiz kalması nedeniyle kendiliğinden örgütlenmeye başladı. Halk, işgal güçleri karşısında buldukları bölgeleri korumak için direniş cemiyetleri kurdu, miting ve protestolarla işgallerin haksızlığını tüm dünyaya duyurmaya çalıştı.

Daha sonra Kuvay-ı Milliye'yi oluşturan halk işgalci güçlere karşı silahlı mücadeleye geçerek yaşadıkları toprakları korumaya çalıştı.

Verilen görselde Mondros Ateşkes Antlaşması'nın imzalanması ve uygulanması karşısında; Osmanlı yönetiminin, Mustafa Kemal'in ve halkın tutumu ifade edilmiştir?

Buna göre aşağıdaki yorumlardan hangisi yanlıştır?

- A) Türk halkı işgallere boyun eğmeyecek kararlar almış ve uygulamaya koymuştur.
- B) Osmanlı yönetimi ateşkes antlaşmasını başarı olarak görmektedir.
- C) Türk halkı milli egemenliği gerçekleştirmede kararlıdır.
- D) Mustafa Kemal tam bağımsızlıktan yanadır.

4. Bundan 100 yıl önce Mustafa Kemal, Türkiye Büyük Millet Meclisi açıldığında meclise verdiği bir önergede şu konulara değinmiştir:

- Hükümet kurmak zorunludur.
- TBMM'nin üstünde bir güç yoktur.
- TBMM yasama ve yürütme yetkilerini kendinde toplamıştır.
- Padişah ve halife baskıdan kurtulduğu zaman meclisin düzenleyeceği yasal ilkeler içinde yerini alır.
- Geçici olduğu bildirilecek bir hükümet başkanı tanımak ya da bir padişah vekili ortaya çıkarmak uygun değildir.

Verilen önerge esaslarına göre aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) TBMM milli mücadeleyi başarıya ulaştırmak adına kanun yapma yetkisine sahiptir
- B) Hilafet ve padişahlık makamı tüm yetkilerini TBMM'ye devretmiştir.
- C) TBMM hükümeti Türk milletinin temsil edildiği en üst makamdır
- D) Millî iradeye dayalı yeni bir devletin temelleri atılmıştır.

5. Türk orduları Doğu ve Güney Cephelerin'deki işgalci devletlere karşı başarılar elde etmiştir. Batı Cephesi'nde yapılan Birinci İnönü Savaşı'nı da Türk ordusunun kazanmış olması, İtilâf Devletleri'ni telaşlandırmıştı. İtilaf Devletleri ortaya çıkan bu yeni durumu görüşüp değerlendirmek ve Sevr Antlaşması'nı yeniden gözden geçirerek TBMM'ye kabul ettirmek için Londra'da bir konferans düzenleme kararı almıştı. İtilaf Devletleri bu konferansa İstanbul Hükümeti'yle birlikte TBMM'yi de çağırılmıştı.

İtilaf Devletleri'nin bu tutumu aşağıdakilerden hangisiyle daha iyi açıklanabilir?

- A) Osmanlı Hükümeti ile TBMM arasındaki sorunları çözmek.
B) Yeni kurulacak olan Türk devletinin oluşum şartlarını görüşmek.
C) İki tarafı birbirine düşürerek Sevr Antlaşması'nı TBMM'ye kabul ettirmek.
D) Sevr Antlaşması'nın maddelerini yeniden belirleyecek komisyonu birlikte oluşturmak.

6.

?
<ul style="list-style-type: none">• Mondros Ateşkes Antlaşmasının imzalanmasından sonra kurulmuşlardır.• Tamamı İtilaf Devletleri himayesinde kurulmuş ve desteklenmişlerdir.• Mondros'un 7. maddesine zemin hazırlamaya çalışmışlardır.• Türk halkının milli birlik ve beraberliğini bozmaya yöneliktir.• Kiliseler tarafından desteklenmişlerdir.

Verilen tabloya en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Milli Cemiyetlerin Ortak Özellikleri
B) Manda Ve Himaye Taraftarı Cemiyetlerin Ortak Özellikleri
C) Azınlıkların Kurduğu Zararlı Cemiyetlerin Ortak Özellikleri
D) İstanbul Hükümeti Tarafından Desteklenen Cemiyetlerin Ortak Özellikleri
7. Türkiye Büyük Millet Meclisi kurulduktan sonra Kuvayımillîye birliklerinin yerine düzenli bir ordunun kurulması konusu ele alındı. Düzenli ordunun kurulmasıyla hem ilerleyen düşmanın karşısına daha güçlü çıkılacak, hem de Kuvayımillîye'nin yapısından kaynaklanan düzensizlikler önlenecekti. Yapılan düzenlemelerle, Kuvayımillîye birlikleri Millî Savunma Bakanlığına bağlandı. Böylece Kuvayımillîye hareketi son buldu.

Bu bilgiler, aşağıda verilenlerden hangisine bir kanıt oluşturmaz?

- A) Kuvayımillîye ruhunun sona erdiğine
B) Millî güçlerin birleştirilmek istendiğine
C) Millî mücadelenin tek elden yürütülmek istendiğine
D) Kuvayımillîye birliklerinin yetersiz görüldüğüne

8. Birinci Dünya Savaşı'nın sonunda:

- I. Rusya'da Bolşevik ihtilaliyle Çarlık rejiminin sona ermesi
- II. Almanya'da krallıkların yıkılarak cumhuriyetin ilan edilmesi
- III. Dünya barışını korumak amacıyla Milletler Cemiyeti'nin kurulması
- IV. Avusturya - Macaristan İmparatorluğu'nun parçalanması ve toprakları üzerinde yeni devletlerin kurulması

durumlarından hangileri, savaştan yenik çıkan devletlerin toprak kaybettiğinin bir göstergesidir?

A) Yalnız I

B) Yalnız IV

C) II ve III

D) III ve IV

9.

23 Temmuz - 7 Ağustos 1919 tarihleri arasında Erzurum Kongresi'nde alınan kararlar:

- Milli sınırlar içinde vatan bölünmez bir bütündür, parçalanamaz.
- Her türlü yabancı işgal ve müdahalesine karşı millet topyekûn kendisini savunacak ve direnecektir.
- Vatanı korumayı ve istiklali elde etmeyi İstanbul Hükümeti sağlayamadığı takdirde, bu gayeyi gerçekleştirmek için geçici bir hükümet kurulacaktır. Bu hükümet üyeleri milli kongrece seçilecektir.
- Kuvayimilliyeye tek kuvvet tanımak ve milli iradeyi hakim kılmak temel esastır.
- Hristiyan azınlıklara siyasi hakimiyet ve sosyal dengemizi bozacak ayrıcalıklar verilemez.
- Manda ve himaye kabul edilemez.
- Milli Meclisin derhal toplanmasını ve hükümet işlerinin Meclis tarafından kontrol edilmesini sağlamak için çalışılacaktır.

Erzurum Kongresi'nde alınan kararların takip edilmesi için bir de temsil heyeti oluşturuldu. Heyetin başkanlığına ise Mustafa Kemal Paşa seçildi. Kongrenin aldığı kararlar, 10 Ağustos 1919'da bütün yurda ilan edildi.

Verilen bilgilere bakılarak aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) Milli iradenin devlet yönetiminde aktif olması amaçlanmıştır.
- B) Milli mücadeleyi başarıya ulaştıracak güç milletin kendisidir.
- C) İstanbul hükümeti ile her türlü ilişkinin kesilmesi kararı alınmıştır.
- D) Temsil Heyeti Başkanlığına Mustafa Kemal'in seçilmesi onun liderlik özelliğini gösterir.

Türkiye Cumhuriyeti'nin temellerinin atıldığı kongre 100 yaşında

Büyük Önder Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşları tarafından 4 Eylül 1919'da gerçekleştirilen Sivas Kongresi'ne ev sahipliği yapan ve 108 gün boyunca Milli Mücadele'nin merkezi olan Sivas'ta, tarihi kongrenin 100. yılı coşkusu yaşanıyor

- 'MİLLİ SINIRLARI İÇİNDE VATAN BÖLÜNMEZ BİR BÜTÜNDÜR, PARÇALANAMAZ'
- 'HER TÜRLÜ YABANCI İŞGAL VE MÜDAHALESİNE KARŞI MİLLET TOP YEKÜN KENDİSİNİ SAVUNACAK VE DİRENECEKTİR'
- 'MANDA VE HİMAYE KABUL OLUNAMAZ'

SİVAS KONGRESİ'NDEN CUMHURİYET'İN İLANINA GİDEN SÜREÇ

Halkın bütününe kapsayan ilk örgütsel faaliyet Sivas'ta gerçekleştirildi ve Sivas Kongresi, şekli ve içeriği itibarıyla adeta milli bir meclis işlevi gördü

Kongrede yeni seçilen üyelerin katılımıyla yurdun tamamını kapsayan Heyeti Temsiliye, bütün vatani temsil eder hale geldi, ulusal örgütlenme tüm vatani kapsadı

Bu hareket, 9 Eylül 1922'de büyük bir zafere kapı açıp, 29 Ekim 1923'te ise Cumhuriyet'in ilanıyla taçlandı

100.yıl

SİVAS KONGRESİ'NE UZANAN YOL

Gazi Mustafa Kemal Atatürk, 19 Mayıs 1919'da Samsun'da başlattığı ulusal kurtuluş mücadelesini Amasya'dan sonra, 27 Haziran 1919'da "güvenilir kent" olarak gördüğü Sivas'a gelerek sürdürdü

Sivas'ta yapılan toplantıda ülkenin durumu görüşülerek, en kısa zamanda kentte milli bir kongre yapılmasına karar verildi

4-11 EYLÜL SİVAS KONGRESİ

Mustafa Kemal Paşa, 2 Eylül 1919'da Erzurum'dan yeniden Sivas'a geldi ve 18 Aralık 1919'a kadar kentte kaldı

4 Eylül 1919 Perşembe günü saat 14.00'te bugünkü Atatürk Kongre ve Etnografya Müzesi binasında, Türkiye Cumhuriyeti'nin temellerinin atıldığı Sivas Kongresi yapıldı

7 gün süren ve "manda" tartışmalarının da yaşandığı kongre, 11 Eylül 1919'da sonuç bildirgesinin yayımlanmasıyla kapandı

Ulusal kurtuluş mücadelesine ışık tutacak kararların alındığı kongreye ev sahipliği yapan Sivas, 108 gün Milli Mücadele'nin merkezi oldu

Verilen görsele göre aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- Türk milleti kendini savunmak zorunda bırakılmıştır.
- Milli mücadelede ilk amaç milli birlik ve beraberliği sağlamaktır.
- Milli iradeyi gerçekleştirmek öncelikli hedeftir.
- İşgaller vatanın bütünlüğünü tehdit etmektedir.

CEVAP ANAHTARI

T.C.İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük

1. C
2. D
3. C
4. B
5. C
6. C
7. A
8. B
9. C
10. C

NIĞDE ÖLÇME DEĞERLENDİRME MERKEZİ

